

Зіновій Коваль

доцент кафедри права і законотворчого процесу
ОРИДУ НАДУ при Президентові України, к.держ.упр.

КОНЦЕПТ ДЕРЖАВНОЇ КОМПЛЕКСНОЇ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ПІДГРУНТЯ СТРАТЕГІЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ВІЙНИ

Публікація присвячена окресленню концептуальних підходів до державної комплексної інформаційно-комунікативної політики як підґрунтя стратегії стійкості України в умовах інформаційно-психологічної війни. Наголос робиться саме на комплексному та провідному характері державної інформаційно-комунікативної політики, що покликана вести за собою громадську інформаційно-комунікативну складову, до повного формування структурованого громадянського суспільства, а до приватної інформаційно-комунікативної складової така політика має партнерський характер відносин. Саме такий комплексний підхід має забезпечити стійкість України в умовах постійної інформаційно-психологічної війни.

Ключові слова: концепт державної комплексної інформаційно-комунікативної політики, постійна інформаційно-психологічна війна проти України, провідна державна інформаційно-комунікативна складова, відома громадська інформаційно-комунікативна складова, партнерська приватна інформаційно-комунікативна складова.

Zinoviy Koval

associate Professor at Law and Legislative Process Department
of ORIPA NAPA under the President of Ukraine, PhD in Public Administration

CONCEPT OF STATE COMPLEX INFORMATIONAL-COMMUNICATIVE POLICY AS A FOUNDATION OF UKRAINIAN STRATEGY IN THE CONDITIONS OF INFORMATIONAL-PSYCHOLOGICAL WAR

The publication provides for outlining conceptual approaches to the state integrated information and communication policy as the basis of Ukraine's strategy in the context of information and psychological warfare. The emphasis is on the complex and leading nature of the state information and communication policy, which is designed to lead the public information and communication component, to the full formation of a structured civil society, and as to the private information and communication component such a policy will have partnership relations. Such a comprehensive approach is aimed to ensure Ukraine's resilience in the context of a permanent information-psychological war against it.

Formulation of the problem in general: State information policy, at the request of time, should be comprehensive and have a clear communicative nature. Ukraine in the conditions of permanent information and psychological warfare requires such integrated information and communication policy, which is designed to lead the public information and communication component, to the full formation of a structured civil society, and as to the private information and communication component such a policy has the character of partnership relations.

Analysis of recent research and publications: This problem is indirectly considered in the works of Ukrainian researchers such as V. Geyets, G. Pohepcov, V. Petryk, M. Prisyazhnyuk, L. Kompantseva, E. Skulysh, O. Boiko, V. Ostrouhov, U. Kostyuchenko; in the works of publicists such as V. Syumar, G. Babi; Russian scientists A. Manoyl, V. Popov; foreign professor of apolitical sciences of Faculty of Law of Sorbonne University Philip Reno and others.

The definition of previously unsolved parts of the common problem: In Ukraine, the state information policy is not complex and has an insufficient communicative character. Ukraine, in the face of a permanent information and psychological warfare, requires a comprehensive information and communication policy, which is designed to lead the public information and communication component to be maintained, until the formation of a structured civil society and as to private information and communication component, such a policy has the character of partnership relations.

The purpose of the publication is the definition of the concept of an integrated information and communication policy of Ukraine in the conditions of a permanent and information-psychological war against it.

Key words: Concept of state integrated information and communication policy, permanent information-psychological war against Ukraine, leading state information and communication component, led public information and communication component, partner private information and communication component.

Зиновий Коваль

доцент кафедри права і законотворчого процесу
ОРИГУ НАГУ при Президенті України

КОНЦЕПТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ КОМПЛЕКСНОЙ ИНФОРМАЦИОННО-КОМУНІКАТИВНОЙ ПОЛІТИКИ КАК ОСНОВА СТРАТЕГИИ УКРАИНЫ В УСЛОВИЯХ ИНФОРМАЦИОННО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ ВОЙНЫ

Публикация предусматривает очерчивание концептуальных подходов к государственной комплексной информационно-коммуникативной политике как основе стратегии Украины в условиях информационно-

© Коваль З. В., 2017.

психологической войны. Ударение делается именно на комплексном и ведущем характере государственной информационно-коммуникативной политики, которая призвана вести за собой общественную информационно-коммуникативную составляющую, до полного формирования структурированного гражданского общества, а по отношению к частной информационно-коммуникативной составляющей такая политика будет иметь партнерские отношения. Именно такой комплексный подход призван обеспечить стойкость Украины в условиях перманентной информационно-психологической войны.

Ключевые слова: концепт государственной комплексной информационно-коммуникативной политики, перманентная информационно-психологическая война против Украины, ведущая государственная информационно-коммуникативная составляющая, ведомая общественная информационно-коммуникативная составляющая, партнерская частная информационно-коммуникативная составляющая.

Постановка проблеми

Державна інформаційна політика, на вимогу часу, повинна бути комплексною та мати чіткий комунікативний характер. Україна в умовах перманентної інформаційно-психологічної війни потребує саме такої комплексної інформаційно-комунікативної політики, що покликана вести за собою громадську інформаційно-комунікативну складову, до повного формування структурованого громадського суспільства, а до приватної інформаційно-комунікативної складової така політика має характер партнерських відносин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дана проблематика опосередковано розглядається в дослідженнях українських вчених В. Геєця, Г. Почепцова, В. Петрика, М. Присяжнюка, Л. Компанцевої, Є. Скулиша, О. Бойко, В. Остроухова, Ю. Костюченко; публіцистів В. Сюмар, Г. Бабій; російських вчених А. Манойла, В. Попова; закордонних – професора політичних наук правничого факультету Сорбонни Філіппа Рено та інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

В Україні державна інформаційна політика не має комплексного характеру і натомість має недостатній комунікативний характер. Україна в умовах перманентної інформаційно-психологічної війни потребує саме комплексної інформаційно-комунікативної політики, що покликана вести за собою громадську інформаційно-комунікативну складову, до повного формування структурованого громадського суспільства, а до приватної інформаційно-комунікативної складової така політика має партнерський характер відносин.

Мета

Мета даної публікації – окреслення концепту комплексної інформаційно-комунікативної політики України в умовах ведення проти неї перманентної інформаційно-психологічної війни.

Виклад основного матеріалу

Концепт (лат. conceptus – «поняття») – багатозначний термін. Концепт – інноваційна ідея, що містить в собі творчий сенс; продукт, що демонструє цю ідею, називають концепт-продукт, тобто модель. Концепція (від лат. conceptio – розуміння, система) визначає спосіб розуміння, трактовку кількісних явищ, основну точку зору, керівну ідею для їх висвітлення; го-

ловний замисел, конструктивний принцип різних видів діяльності [15].

Отже, концепт (концепція) – це задум, замисел, основна ідея як концентрована система знань про предмет, виражена у стислій, короткій формі. Процес розробки концепції складається з наступних послідовних дій: визначення свого суб'єктивного бачення предмета (теми); аналіз теми (предмета) з визначенням проблеми для вивчення; пропуск чужого досвіду крізь призму свого бачення та формування своєї позиції.

У заявленій темі концепт державної комплексної інформаційно-комунікативної політики виступає як підґрунтя для управлінської стратегії стійкості України в умовах інформаційно-психологічної війни.

Інформаційне суспільство природно трансформується в інформаційно-комунікативне. Українські науковці у царині національної безпеки – В. Петрик, М. Присяжнюк, Л. Компанцева, Є. Скулиш, О. Бойко, В. Остроухов – інформаційно-комунікативне суспільство визначають як суспільство, де базовою цінністю є не знання, не інформація, а комунікація між соціальними акторами, групами й окремими індивідами. До найбільш значних досягнень України в галузі побудови інформаційно-комунікативного суспільства автори відносять те, що Україна входить у п'ятірку країн із найбільшим кадровим ІТ потенціалом, в Україні розроблено такі напрями, як штучний інтелект, теорія самоорганізації, системний аналіз. Ці напрями характеризуються як якісний стрибок у кібернетику. У сучасному українському суспільстві на державному рівні пріоритет віддається таким інформаційно-комунікативним напрямкам, як інформатизація правоохоронної діяльності; розвитку інтернет-технологій і створенню надійного фундаменту інформаційної безпеки людини, суспільства, держави; поданню в Інтернеті всебічної (правової, політичної та ін.) інформації про Україну; розвитку сервісних послуг через Інтернет. До факторів, що заважають створенню «сильного» іміджу України в міжнародному інформаційному співтоваристві, варто віднести недостатню законодавчу базу в інформаційній сфері; відсутність повноцінної комплексної національної програми соціально-економічного розвитку на базі інформаційного суспільства; погляд на розвиток інформаційного суспільства як на міжвідомчу проблему, а не на пріоритетний напрямок розвитку всієї країни; недостатня загальнодержавна координація щодо створення елементів інформаційної інфраструктури, зокрема при побудові загальнодер-

жавних, корпоративних і відомчих інформаційно-комунікативних мереж; низька державна координація впровадження послуг, які побудовані на використанні інтернет-технологій [17].

Український науковець і блогер Ю. Костюченко вважає, що рушій соціального – прогресу саме в комунікаціях. І тут ми маємо як зиски й ресурси для розвитку, так і загрози, що є значними. Вони полягають саме в поєднанні, у взаємозв'язках із медіа, які зі свого боку перетворилися на складний конгломерат. Наука, у свою чергу, також не просто інститут пізнання, це комунікативний інструмент людських соціальних комунікацій, як і освіта [5].

Але ж комунікація, як і психологічні впливи, здійснюється інформаційним шляхом. Отже, розмову необхідно вести саме про інформаційно-комунікативне суспільство, про інформаційно-комунікативну політику в такому суспільстві – й паралельно про стратегії захисту людини, держави та суспільства від деструктивних інформаційно-психологічних впливів. Саме обриси концепту комплексної інформаційно-комунікативної політики інформаційно-комунікативного суспільства і становлять мету даної публікації.

Держава, суспільство і людина мають свої окремі запити щодо комплексу інформаційно-комунікативної політики. Держава, природньо, більше турбується інформаційною безпекою. Суспільству потрібен прогресивний розвиток через розвиток свого інформаційно-комунікативного простору, а окремій людині – доступ до інформації та комунікацій. Інформаційно-комунікативна політика стосується всіх суспільних сфер, адже вона обумовлює функціонування і розвиток соціосистеми. Отже, говорячи про інформаційну політику, доречно мати на увазі її саме в інформаційно-комунікативній комплексній архітектурі.

Комплексна інформаційно-комунікативна політика повинна ґрунтуватись на культурі, адже культура нації – це кров її живого організму, яка постійно насичується озоном – новими талантами, як справедливо вважає Галина Бабій, а мистецтво – це культурні ін'єкції [1].

Професор Г. Почепцов визначає сутність інформаційної політики як організацію процесів появи, розповсюдження і зберігання інформації в соціальних системах. У найширшому розумінні інформаційна політика – це функціонування інформації в суспільстві. Соціальні системи досить чутливі до внутрішніх і зовнішніх інформаційних потоків. Саме тому весь перебіг процесу від продукування до зберігання інформації організовується і контролюється всіма суспільствами. Інформація відображає дійсність, і оперування інформацією полегшує управління дійсністю. Стратегічна, базова інформація є незмінним набором, а тактична інформація з'являється з урахуванням обмежень, заданих стратегічною інформацією. Інформаційна політика повинна реагувати на розповсюдження ідей, враховуючи їх позитивний чи негативний вплив на суспільство. Реально повстає проблема співвідношення приватного і публічного інформаційних просторів. Сьогодні Інтернет різко знизив можливість держави щодо контролю інформаційного простору. Державам доводиться створювати відповідні підрозділи, здатні утримувати точку зору держави в коментарях й Інтернеті. Проблема інформаційного суверенітету країни є також досить серйозною, адже отримання 20% продуктів

з-поза меж країни вже є проблемою національної безпеки [13].

Але професор Г. Почепцов застерігає, що захист комунікативного простору – це нове завдання і його не можна вирішувати методами захисту інформаційного простору. Цими двома просторами повинні займатися різні фахівці. Поки ми будемо їх змішувати, не отримаємо потрібного результату, оскільки вони по-різному орієнтовані: один – на відкритість, інший – на закритість. Величезні обсяги фінансування виділяють на те, щоб закрити інформаційний простір від чужих, оскільки там містяться секрети, розкрити які власник не зацікавлений. У комунікативний простір вкладають величезні гроші, щоб розміщена там інформація поширювалася якомога більше. Тобто перед нами абсолютно протилежні правила функціонування цих двох просторів [14].

Інформація не тільки відображає реальність, але й створює нову реальність. Адекватна інформаційно-комунікативна політика прискорює створення інформацією нової позитивної реальності. Оскільки інформацією легше керувати, ніж реальністю, оскільки вона має меншу інертність, адже швидко змінюється, то інформаційно-комунікативна політика має більше управлінських перспектив. А. Манойло визначає інформаційну політику як діяльність суб'єкта з актуалізації і реалізації своїх інтересів у суспільстві через формування, перерформатування, зберігання і передачу усіх видів інформації. Це особлива сфера життєдіяльності людей (політиків, вчених, аналітиків, журналістів, слухачів та читачів і т.п.), пов'язаних з виробництвом і розповсюдженням інформації, задовольняючої інтереси соціальних груп і громадських інститутів [6].

Інформаційно-комунікативна політика буває державною і недержавною. Професор В. Д. Попов зауважує, що інформаційна політика – це здатність і можливість суб'єктів політики здійснювати вплив на свідомість, психіку людей, їх поведінку і діяльність в інтересах держави і громадянського суспільства за допомогою інформації. Недержавна інформаційна політика може слугувати державі й не задовольняти інтереси громадянського суспільства, вступати в діалог з державою або виступати проти неї або обслуговувати інтереси окремих груп, партій і навіть особистостей. Об'єктом інформаційної політики як науки, у більш вузькому розумінні, виступає масова свідомість, система ЗМІ і масових комунікацій (МК), інформаційні процеси – віддзеркалюючи, виражаючи, захищаючи права особистості і політику держави. Предметом інформаційної політики виступають тенденції, закономірності розвитку інформаційної сфери, суспільних інформаційних відносин, інформаційних процесів, методів аналізу і прогнозу їх розвитку, виявлення ефектів впливу ЗМІ і МК на суспільну свідомість, на громадянське суспільство і державу [12].

Об'єктом інформаційної політики виступає державне управління інформаційною сферою, стан суспільної свідомості, система ЗМІ, МК; інформаційні процеси [4]. Відповідно до В. Д. Попова, у формуванні інформаційної політики важливу роль грає закон ментальної ідентичності [11].

Сучасний французький філософ, професор політичних наук правничого факультету Сорбонни Філіпп Рено називає велетенською утопією кінця минуло-

го століття точку зору, що соціальні медіа й інтернет розвиватимуть і посилюватимуть демократію як таку, що полегшуватиме й пришвидшуватиме комунікацію, відкріє широкий доступ до інформації. Реальний досвід користування такими речами показав, що вони посилюють своєрідне сектантство. Що ж на сьогодні є реальною обороною власне демократії? Не тільки законовладдя, а й той факт, що лишилися люди, які обговорюють її проблеми поза Інтернетом [19].

У підсумку інформаційно-комунікативний простір доречно визначити як сукупність комунікаційних технологій, що забезпечують стійку взаємодію між виробником, передавачем і споживачем інформації. Це сукупність комунікаторів, реципієнтів, суспільно значущих повідомлень, комунікаційних каналів і засобів комунікації.

За період з 2015 по 2017 роки українській державі вдалося провести найбільш відчутні реформи в інформаційній сфері, що фактично дало змогу зробити її українською і за формою і за суттю, – вважає голова Комітету з питань свободи слова та інформаційної політики Вікторія Сюмар. Українського контенту стало значно більше, а ще починає відроджуватися українське кіновиробництво, яке вдалося перезапустити. Не можна не помітити, як після набуття чинності закону щодо частки музичних творів державною мовою в радіоэфірі збільшилася присутність української пісні, що стимулює та підтримує розвиток вітчизняної музичної галузі. Важливі зміни відбулися у галузі книговидавництва – і ми очікуємо, що на українському ринку українських книг також стане на порядок більше. Нещодавно заборона російських соціальних мереж відповідає Доктрині інформаційної безпеки України. Вдалося провести реформу Суспільного мовлення та процес роздержавлення друкованих засобів масової інформації [18].

Основними управлінськими механізмами реалізації державної інформаційної політики виступають Національна рада з питань телебачення та радіомовлення України, Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ», Державний комітет телебачення і радіомовлення, Публічне акціонерне товариство «Національна суспільна телерадіокомпанія України», служба з питань інформаційної безпеки Апарату РНБОУ, Головний департамент забезпечення доступу до публічної інформації АП України; Головний департамент інформаційної політики АП України та інші.

В управлінському інформаційному полі держави працюють Стратегія кібербезпеки України, затверджена Указом Президента України від 15 березня 2016 року №96/2016 та Доктрина інформаційної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 25 лютого 2017 року №47/2017.

Метою Стратегії кібербезпеки є створення умов для безпечного функціонування кіберпростору, його використання в інтересах особи, суспільства і держави. Стратегія базується на положеннях Конвенції про кіберзлочинність, ратифікованої Законом України від 7 вересня 2005 року №2824-ІУ, законодавства України щодо основ національної безпеки, засад внутрішньої та зовнішньої політики, електронних комунікацій, захисту державних інформаційних ресурсів та інформації, вимога до захисту якої встановлена законом та спрямована на реалізацію до 2020 року Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Пре-

зидента України від 26 травня 2015 року №287 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про стратегію національної безпеки України» [16].

Метою Доктрини інформаційної безпеки України є уточнення засад формування та реалізації державної інформаційної політики, насамперед щодо протидії руйнівному інформаційному впливу Російської Федерації в умовах розв'язання гібридної війни. Стратегічними пріоритетами державної політики в інформаційній сфері є напрями, що забезпечують інформаційну безпеку, захист і розвиток інформаційного простору України, конституційного права громадян на інформацію, відкритість та прозорість держави перед громадянами та формування позитивного іміджу України [3].

В Україні Міністерство інформаційної політики є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади у сфері забезпечення інформаційного суверенітету, зокрема з питань поширення суспільно важливої інформації в Україні та за її межами, а також забезпечення функціонування державних інформаційних ресурсів та забезпечення здійснення реформ ЗМІ щодо поширення суспільно важливої інформації [9].

Державний комітет телебачення і радіомовлення України (Держкомтелерадіо) є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері телебачення і радіомовлення, інформаційній та видавничій сфері. Саме Держкомтелерадіо розробляє заходи щодо запобігання внутрішньому і зовнішньому інформаційному впливу, який загрожує інформаційній безпеці держави, суспільства, особи та бере участь у формуванні єдиного інформаційного простору, сприянні розвитку інформаційного суспільства. Держкомтелерадіо виконує разом з іншими державними органами завдання щодо забезпечення інформаційної безпеки [7].

Міністерство культури України як центральний орган виконавчої влади забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері кінематографії [10]. Міністерство закордонних справ України сприяє входженню України до світового інформаційного простору, піднесенню її міжнародного авторитету, формуванню позитивного іміджу держави, забезпечує інформування Президента України, Верховної Ради України, Кабінету міністрів України та інших державних органів про найбільш важливі та резонансні події у світі, вносить пропозиції щодо реагування на події, що безпосередньо стосуються національних інтересів, надає їм інформацію, необхідну для реалізації ефективної зовнішньої та внутрішньої політики [8].

Сьогодні нові елементи у сферу інформаційно-комунікативної політики України у безпековому плані вносять закони України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прозорості власності засобів масової інформації та реалізації принципів державної політики у сфері телебачення та радіомовлення» від 03.09.2015 року №674-УІІІ, «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» від 01.11.2016, №1715-УІІІ, «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення системи державного управління у книговидавничій сфері» (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., №10), «Про внесення змін до деяких законів України

щодо обмеження доступу на український ринок іноземної друкованої продукції антиукраїнського змісту» від 08.12.2016р., №1780-УІІІ, «Про внесення змін до деяких законів України щодо мови аудіовізуальних (електронних) засобів масової інформації» від 23.05.2017р., №2054-УІІІ, «Про внесення змін до деяких законів України щодо створення друкованих засобів масової інформації Міністерства оборони України на час проведення антитерористичної операції» від 18.05.2017р., №2051-УІІІ. Ці правові кроки державної інформаційно-комунікативної політики посприяють зміцненню інформаційно-психологічної стійкості України, але це далеко не весь необхідний комплекс заходів, які необхідно вкласти у відповідну стратегію діяльності.

Отже, до основних державних безпекових організаційно-правових механізмів забезпечення інформаційно-психологічної стійкості України доречно віднести: Кабінет Міністрів України; Міністерство інформаційної політики України; Міністерство закордонних справ України; Міністерство культури України; в РНБО України – служба з питань інформаційної безпеки; СБУ; розвідувальні органи України; Національний інститут стратегічних досліджень України; в Адміністрації Президента України – Головний департамент забезпечення доступу до публічної інформації та Головний департамент інформаційної політики; Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації; ДКТРМУ (Державний концерн телерадіомовлення України); НРТРУ (Національна Рада телерадіо України); УНІАН «Укрінформ»; Державне агентство з питань кіно; ПАТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України».

Механізмів достатньо – та дієвість їх потенціалу впливу невисока, про що свідчить наша неефективна оборона в національному інформаційному просторі, як в інформаційно-психологічній, так і в інформаційно-технічній сферах.

Кібератака на українські ресурси у червні 2017 року, яка здійснювалася за допомогою вірусу Petya, як модифікованій версії WannaCrypt, продемонструвала всю нашу незахищеність інформаційно-комунікативної системи держави і суспільства – від чого, перш за все, страждають рядові користувачі. Наша інформаційно-комунікативна система виявилась нестійкою до кібератак, вона така ж нестійка і до деструктивних інформаційно-психологічних впливів. Тому діяти треба оперативно з проявом національної волі та характеру. Інформаційно-комунікативна безпека в самому широкому розумінні має стати черговим пріоритетним напрямом в оборонній стратегії України.

Викликає занепокоєння самоусунення держави від процесів роздержавлення місцевих ЗМІ, в першу чергу, друкованих. Не факт, що всі вони виживуть в наших часто неринкових умовах і трансформуються у громадські ЗМІ. Скоріш за все їх скуплять спритні бізнесові ділки й використають у своїй деструктивній діяльності, а місцева влада може стати німою, за яку будуть говорити і здійснювати комунікацію саме приватні інформаційно-комунікативні засоби, які все частіше не виступають по відношенню до держави партнерами. Щоб поставити їх в партнерські відносини до держави та суспільства, необхідна наполеглива реалізація чіткої державної політики щодо забезпечення інформаційно-психологічної стійкості України.

Економіст, академік НАНУ В. Геєць звертає увагу на те, що Україні більш підходить ліберально-демократична модель розвитку, але братися за неї необхідно з урахуванням національних особливостей. Слід «шити» ліберальну економіку не за привезеними лекалами, а за національними [2].

Необхідно відмітити, що саме модель держави із соціально орієнтованою економікою передбачена в Конституції України. І нам варто було б іти саме цим шляхом з плавним переходом, після зміцнення середнього класу і громадянського суспільства, до ліберальної моделі. Але неукраїнський за духом, компрадорський олігархат щосили, грубо порушуючи основний Закон України, штовхає країну в корумпований корпоративізм, що загрожує державі повною втратою її суб'єктності і невиконанням своєї провідної інформаційно-комунікативної функції.

Державі із соціально орієнтованою економікою властива саме функціонально провідна державна інформаційно-комунікативна складова у взаємодії з громадською інформаційно-комунікативною складовою, щоб влада чула людей, а суспільство розуміло, що робить влада. Приватна інформаційно-комунікативна складова у соціально орієнтованій державі, і навіть у ліберальній, розміщується на третьому місці. У протилежному випадку функції державної і громадської інформаційно-комунікативної складової буде виконувати саме приватна інформаційно-комунікативна складова, що ми частково маємо сьогодні в Україні. В результаті, за державу і за громадянське суспільство буде говорити, коментувати, показувати, формувати нову дійсність, вигідну тільки їй, саме приватна інформаційно-комунікативна складова, яка знаходиться в Україні у руках олігархату.

Отже, створення єдиного інформаційно-комунікативного простору України забезпечить повноправну її участі у процесах інформаційної й економічної інтеграції регіонів, країн і народів. Інформаційно-комунікативні процеси сприяють включенню українського суспільства в середовище світової політики країн з потужними демократичними традиціями.

Автор вважає, що оптимальним концептом державної інформаційно-комунікативної політики щодо забезпечення інформаційно-психологічної стійкості України може бути тільки концепт ведучої державної інформаційно-комунікативної складової у взаємодії з громадською інформаційно-комунікативною складовою та використанням приватної інформаційно-комунікативної складової як партнерської і допоміжної у стратегічних безпекових напрямках спільної роботи. (Див. схему №1).

Висновки

Державну інформаційну політику доречно сприймати саме в її інформаційно-комунікативній архітектурі.

Комплексна інформаційно-комунікативна політика повинна реагувати на розповсюдження ідей, враховуючи їх позитивний чи негативний вплив на суспільство. Реально постає проблема співвідношення приватного і публічного інформаційних просторів. Викликає занепокоєння самоусунення держави від процесів роздержавлення місцевих ЗМІ, в першу чергу, друкованих. Не факт, що всі вони виживуть в наших часто неринкових умовах і трансформуються у громадські ЗМІ. Сьогодні Інтернет різко знизив можливості держави щодо контролю інформаційного

КОНЦЕПТ КОМПЛЕКСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНИ

простору. Державам доводиться створювати відповідні підрозділи, здатні утримувати точку зору держави в коментарях й Інтернеті. У підсумку інформаційно-комунікативний простір доречно визначити як сукупність комунікаційних технологій, що забезпечують стійку взаємодію між виробником, передавачем і споживачем інформації. Це сукупність комунікаторів, реципієнтів, суспільно значущих повідомлень, комунікаційних каналів і засобів комунікації.

Адекватна державна комплексна інформаційно-комунікативна політика прискорює створення інформацією нової позитивної реальності. Оскільки інформацією легше керувати, ніж реальністю, і вона має меншу інертність, адже швидко змінюється, тому інформаційно-комунікативна політика має більше управлінських перспектив.

Кібератака на українські ресурси 2017 року продемонструвала незахищеність інформаційно-комунікативної системи держави і суспільства – від чого, перш за все, страждають рядові користувачі. Наша інформаційно-комунікативна система виявилась нестійкою до кібератак, вона така ж нестійка і до деструктивних інформаційно-психологічних впливів в умовах перманентної інформаційно-психологічної війни проти України.

Виходячи з українських умов побудови незалежної держави, оптимальним концептом державної комплексної інформаційно-комунікативної політики щодо забезпечення інформаційно-психологічної стійкості України може бути тільки концепт ведучої державної інформаційно-комунікативної складової у взаємодії з громадською інформаційно-комунікативною складовою та використанням приватної інформаційно-комунікативної складової як партнерської і допоміжної у стратегічних безпекових напрямках спільної роботи. В подальшому, з ростом впливу структурованого громадянського суспільства та його середнього класу,

в концепті державної інформаційної політики щодо забезпечення інформаційно-психологічної стійкості України, провідна роль державної інформаційно-комунікативної складової поступиться громадській інформаційно-комунікативній складовій. В економічному відношенні в Україні паралельно визріють умови саме і для ліберальної моделі розвитку. Також необхідно враховувати, що захист комунікативного простору – це нове завдання і його не можна вирішувати методами захисту інформаційного простору. Цими двома просторами повинні займатися різні фахівці.

Література.

1. Бабій Г. «Нація без культури – вічний ресурс для інших» / Газета «День» №120-121. – 14-15.07.2017. – С. 28.
2. Геєць Валерій «Зобов'язань на державу взяли стільки, що немає чим віддати» / Журнал «Країна». – №24(377). – 22.06.2017. – С. 10–12.
3. Доктрина інформаційної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 25 лютого 2017 року №47/2017. / Газета «Урядовий Кур'єр», – 28.02.2017 р. – С. 9.
4. Информационная политика: Учебник / Под общ. ред. В. Д. Попова. М.: Изд-во РАГС, 2003.
5. Костюченко Ю. «Про весь світ на кінчиках пальців» / Газета «День» №120-121. – 14-15.07.2017. – С. 14–15.
6. Манойло А. В. Государственная информационная политика в особых условиях: Монография. М.: МИФИ, 2003. – 388 с. – С. 134.
7. Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2014 р. №341. / Газета «Урядовий Кур'єр», – 20.08.2014 р. – С.12.
8. Положення про Міністерство закордонних справ України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів

України від 30 березня 2016 р. №281. / Газета «Урядовий Кур'єр», – 07.05.2016 р. – С. 11.

9. Положення про Міністерство інформаційної політики України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. №2. / Газета «Урядовий Кур'єр», – 22.01.2015 р. – С. 7.

10. Положення про Міністерство культури України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2014 р. №495. / Газета «Урядовий Кур'єр», – 15.10.2014 р. – С. 10–11.

11. Попов В. Д. В поисках экономической, информационной и идеологической идентичности. Массовые информационные процессы в современной России: Очерки / Отв. ред. А. В. Шевченко. М.: Изд-во РАГС, 2002. – С. 287–300.

12. Попов В. Д. Государственная информационная политика: состояние и проблемы формирования. Массовые информационные процессы в современной России: Очерки / Отв. ред. А. В. Шевченко. М.: Изд-во РАГС, 2002. – С. 20–22.

13. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2015. – 497с. – С. 8–19.

14. Почепцов Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття. – Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017. – 260 с. – С. 198–201.

15. Советский энциклопедический словарь / Гл. ред. А. М. Прохоров. – 4-е изд.- М.: Сов. энциклопедия, 1989, – 1632 с. – С. 633.

16. Стратегія кібербезпеки України, затверджена Указом Президента України від 15 березня 2016 року №96/2016. / Газета «Урядовий Кур'єр», – 18.03.2016 р. – С. 17–18.

17. Сугестивні технології маніпулятивного впливу: навч. Посіб. / [В. М. Петрик, М. М. Присяжнюк, Л. Ф. Компанцева, Є. Д. Скулиш, О. Д. Бойко, В. В. Остроухов]; за загю ред.. Є. Д. Скулиша. – К. : Наук.-вид. відділ НАСБ України, 2010. – 248 с. – С. 125.

18. Сюмар В. «Екватор парламенту: думки з приводу» / Газета «Голос України». – 16.06.2017. – №109 (6614). – С. 3.

19. Філіпп Рено «Постражда існує у вільних країнах, де люди можуть вільно оскаржувати почуте чи побачене» / Журнал «Український тиждень». – №24 (500). – 22.06.2017 р. – С. 28–30.